

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ЯНУАРИ 2023 ГОДИНА

По предварителни данни на НСИ, месечната инфлация е 1.1%, а годишната инфлация е 16.4%. Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за януари 2023 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за януари 2023 г. спрямо същия месец на предходната година.

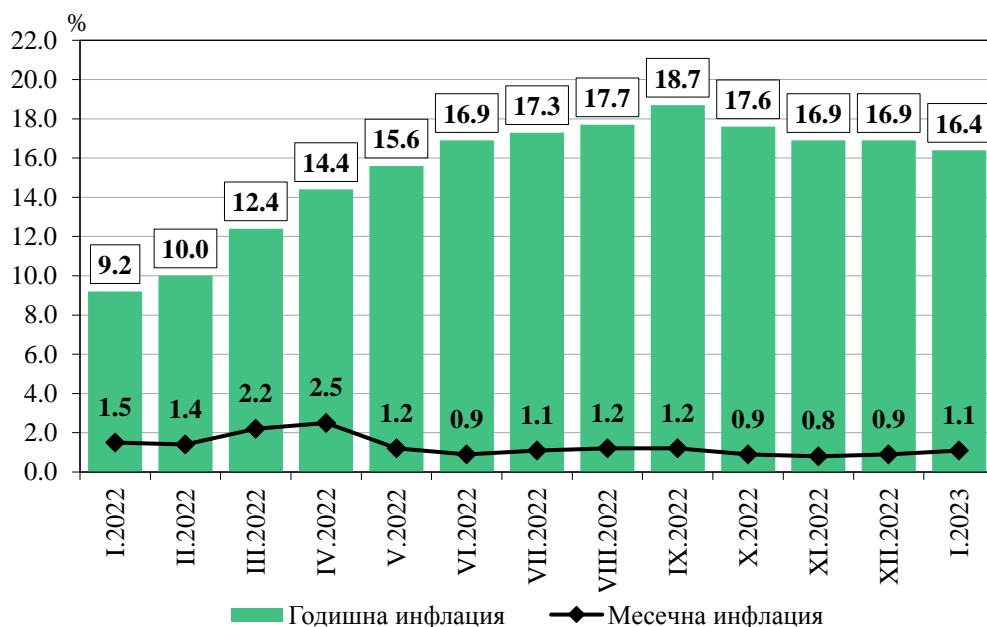
През януари 2023 г. спрямо предходния месец най-голямо е увеличението на цените в групите: транспорт (+2.3%), разнообразни стоки и услуги (+1.7%), здравеопазване (+1.5%) и хранителни продукти и безалкохолни напитки (+1.5%). Намаление на цените е регистрирано в групите: облекло и обувки (-1.9%) и развлечения и култура (-0.1%).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

По предварителни данни на НСИ, през януари 2023 г. **месечната инфлация** е 1.1% спрямо предходния месец, а **годишната инфлация** за януари 2023 г. спрямо януари 2022 г. е 16.4%.¹

Средногодишната инфлация за периода февруари 2022 - януари 2023 г. спрямо периода февруари 2021 - януари 2022 г. е 15.9%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

През януари 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в следните потребителски групи са се увеличили, както следва:

- транспорт - увеличение с 2.3%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 1.7%;
- здравеопазване - увеличение с 1.5%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 1.5%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 1.4%;
- образование - увеличение с 1.4%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 1.0%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.7%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.5%;
- съобщения - увеличение с 0.4%.

През януари 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в следните потребителски групи са се понижали, както следва:

- облекло и обувки - намаление с 1.9%;
- развлечения и култура - намаление с 0.1%.

През януари 2023 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: зрял лук - със 17.3%, пипер - с 11.6%, домати - с 10.4%, листни зеленчуци - със 7.6%, краставици - с 6.4%, зелен лук и праз - с 6.1%, минерална вода - с 6.0%, яйца - с 5.4%, плодови сокове - с 3.7%, ориз - с 3.6%, леща - с 3.2%, зеле - с 3.0%, гъби - с 3.0%, извара - с 2.9%, оцет - с 2.7%, ракии - с 2.4%, зрял чесън - с 2.3%, зрял боб - с 2.2%, риба - с 2.0%, бира - с 1.8%, сол - с 1.5%, картофи - с 1.4%, бял хляб - с 1.4%, свинско месо - с 1.3%, цитрусови и южни плодове - с 1.1%, газирани напитки - с 1.1%, сирене - с 1.0%, месо от едър рогат добитък - с 0.9%, мляно месо (кайма) - с 0.7%, типов и ръжен хляб - с 0.7%, кафе - с 0.7%, брашно - с 0.5%, нискомаслено прясно мляко - с 0.5%, кашкавал - с 0.5%, вина - с 0.4%, малотрайни и трайни колбаси - с по 0.3%, и други.

През януари 2023 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: олио - с 3.0%, млечни масла - с 2.1%, маслини - с 1.8%, месо от домашни птици - с 1.7%, пълномаслено прясно мляко - с 1.7%, пресни зеленчукови подправки - с 0.9%, хляб „Добруджа“ - с 0.6%, ябълки - с 0.5%, захар - с 0.3%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: газ пропан-бутан за ЛТС - с 25.7%, метан за ЛТС - с 24.9%, централно газоснабдяване - с 19.2%, автомобилен бензин А95Н - с 5.2%, кина и театри - с 3.2%, прахове за пране - с 3.1%, вестници - с 2.6%, козметични продукти - с 2.4%, продукти за лична хигиена - с 2.1%, градинарство и цветарство - с 2.1%, бръснаро-фризьорски услуги и услуги за поддържане на добър външен вид - с 1.7%, готварски печки - с 1.6%, дизелово гориво - с 1.5%, препарати за почистване на съдове - с 1.4%, климатични инсталации - с 1.3%, перални и съдомиялни - с 1.2%, услуги по обществено хранене - с 1.1%, нови автомобили - с 0.8%, лаптопи - с 0.6%, газообразни горива за битови нужди - с 0.3%, услуги по краткосрочно настаняване - с 0.2%, и други.

През януари 2023 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: международни полети - с 23.2%, пътни такси (винетки) - с 10.7%, автомобилен бензин А100Н - с 3.5%, книги - с 3.2%, телевизори - с 2.7%, обувки - с 2.5%, облекло - с 1.7%, отоплителни уреди - с 1.5%, автомобилна застраховка - с 1.3%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания

в страната - с 1.0%, въглища - с 0.8%, дърва за отопление - с 0.7%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.7%, автомобили втора употреба - с 0.4%, други пощенски услуги (куриерски услуги) - с 0.2%, други почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 0.1%, и други.

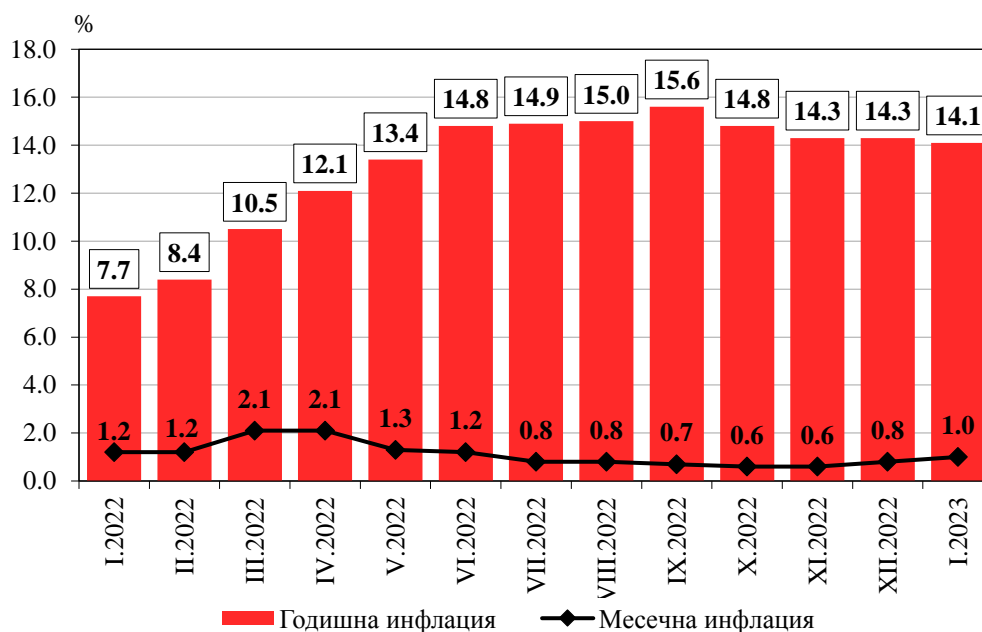
През януари 2023 г. е регистрирано увеличение на цените на лекарствените продукти с 1.8%. Цените на лекарските и стоматологичните услуги са се увеличили съответно с 0.7 и 1.6%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

По предварителни данни на НСИ, през януари 2023 г. месечната инфлация, измерена с хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), е 1.0% спрямо предходния месец, а годишната инфлация за януари 2023 г. спрямо януари 2022 г. е 14.1%.¹

Средногодишната инфлация за периода февруари 2022 - януари 2023 г. спрямо периода февруари 2021 - януари 2022 г. е 13.5%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

Според ХИПЦ през януари 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в следните потребителски групи са се увеличили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 1.5%;
- здравеопазване - увеличение с 1.5%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 1.2%;
- транспорт - увеличение с 1.2%;
- образование - увеличение с 1.0%;

¹ Според методологията за хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 1.0%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.9%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.9%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.6%;
- съобщения - увеличение с 0.5%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.4%.

Според ХИПЦ през януари 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в следните потребителски групи са се понижали, както следва:

- облекло и обувки - намаление с 1.8%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

По предварителни данни на НСИ, според **индекса на цените за малката кошница** през януари 2023 г. се регистрира увеличение с 1.4% на месечна база.¹

През януари 2023 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 1.7%;
- нехранителни стоки - увеличение с 1.2%;
- услуги - увеличение с 0.9%.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2022 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2020 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2021 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macroeconomic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите за януари 2023 г. се обявяват като предварителни, тъй като са изчислени с данни от изследването на домакинските бюджети за периода октомври 2021 - септември 2022 година. **Окончателните данни за индексите на потребителските цени за януари 2023 г.**, изчислени с годишните данни за теглата от изследването на домакинските бюджети за 2022 г., ще бъдат обявени заедно с данните за февруари 2023 година.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\) | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

**Индекси на потребителските цени за януари 2023 година
(предварителни данни)**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)	
		I.2023	
		декември 2022 = 100	януари 2023 = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	101.1	116.4
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.133	101.5	124.9
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.632	100.5	104.0
03 Облекло и обувки	4.059	98.1	107.5
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.652	100.7	118.8
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.355	101.4	114.0
06 Здравеопазване	8.162	101.5	110.0
07 Транспорт	9.594	102.3	110.0
08 Съобщения	5.161	100.4	106.3
09 Развлечения и култура	4.822	99.9	109.6
10 Образование	0.340	101.4	111.5
11 Ресторанти и хотели	4.399	101.0	119.5
12 Разнообразни стоки и услуги	4.690	101.7	111.0
Хранителни стоки	32.396	101.5	124.5
Нехранителни стоки	36.706	101.1	113.9
Обществено хранене	3.920	101.1	121.9
Услуги	26.979	100.6	109.2

Таблица 2

**Хармонизирани индекси на потребителските цени за януари 2023 година
(предварителни данни)**

Потребителски групи	Тегла	I.2023		
		2015 = 100	декември 2022 = 100	януари 2022 = 100
	‰	%		
00 Общ ХИПЦ	1000.000	130.97	101.0	114.1
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	238.531	160.43	101.5	125.1
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	49.999	118.24	100.6	105.0
03 Облекло и обувки	35.581	105.16	98.2	108.0
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	118.559	147.00	100.9	116.6
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	61.783	121.88	101.2	112.9
06 Здравеопазване	81.060	116.60	101.5	110.0
07 Транспорт	143.408	118.45	101.2	110.0
08 Съобщения	49.860	91.94	100.5	106.3
09 Развлечения и култура	75.276	119.72	100.4	107.6
10 Образование	17.206	140.72	101.0	111.3
11 Ресторанти и хотели	68.868	147.14	100.9	115.3
12 Разнообразни стоки и услуги	59.870	131.11	101.0	110.6

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за януари 2023 година
(предварителни данни)**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		I.2023 декември 2022 = 100
Общ ИЦМК	100.000	101.4
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.185	101.7
Облекло и обувки	4.231	98.2
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.448	100.3
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.547	105.0
Здравеопазване	11.060	102.0
Транспорт	1.161	100.3
Съобщения	0.096	100.0
Развлечения и култура	0.492	102.1
Разнообразни стоки и услуги	4.780	103.3
Хранителни стоки	49.185	101.7
Нехранителни стоки	29.363	101.2
Услуги	21.452	100.9